

Op de vrouw af...

Annemarie Beenen-Sluijters

De Nederlandse kynologie kent mensen die de barricades beklimmen, die hun meningen luid en duidelijk ventileren en die geen conflict uit de weg gaan. Er zijn er ook die rustig en bescheiden, aimabel maar zelfbewust hun weg in de kynologie zoeken en daarbij hun omgeving goed observeren. Tot die laatste groep hoort Anne-Marie Beenen-Sluijters. Tijd voor een kynologisch portret...

• Anne-Marie Sluijters in 1957. Zo leert Cees Beenen haar kennen.

Anne-Marie en haar echtgenoot Cees Beenen wonen op één van die zeldzame plekjes in het hart van Nederland, waar het leven met dieren een genot is, het dorp niet al te ver weg en de vrije natuur direct aan de tuin grenst.

Met de bedoeling nader kennis te maken met Anne-Marie bezoeken we hen op een koude, wat sombere dag.

Anne-Marie Sluijters (ja... verre familie van de kunstenaar Jan Sluijters) wordt 1940 in Ginneken en Bavel, Noord-Brabant, geboren.

Ze groeit op in het gezin van een huisarts, samen met haar zuster, in Roermond en Breda. 'Maar,' zegt ze, 'mijn affiniteit ligt in Limburg.'

Leven met dieren

In het gezin Sluijters zijn altijd dieren – ook honden – aanwezig en er is veel affiniteit met paarden. Anne-Marie: 'Mijn opa had al rashonden, meestal herdershonden, die deel uitmaakten van het gezin en dat was heel opmerkelijk in die tijd. Toen ik zestien was, begon ik al met het helpen op een tentoonstelling en in vakanties werkte ik vaak bij een dierenasiel, want ik wilde dierenarts worden.'

Het loopt anders, want na het gymna-

• Op de tentoonstelling met Bergamin's Ciprione, 1985 (Foto: Ruud Vinck).

BERGAMASCO

Herdershond van de Bergamasken of Cane da pastore Bergamasco is een van origine Italiaans ras dat vroeger een klein verspreidingsgebied kende rond de stad Bergamo. Zijn taak was het begeleiden van de kudde op de Alpenweiden. De vacht is lang, overvloedig en vervilt en beschermt tegen alle weersomstandigheden. De vervilting begint rond het eerste jaar. De kleur is zwart, egaal grijs of grijs gevlekt. Informatie: www.vbinfo.com

- *Bergamasco's zijn eigenzinnig, evenwichtig en vrolijk. Anne-Marie en Cees Beenen fokten dit van origine Italiaanse ras...*

sium, studeert Anne-Marie af als orthopedagoog en klinisch pedagoog en wordt later gecertificeerd als Gezondheidszorgpsycholoog. Ze werkt nu nog, parttime, binnen de gezondheidszorg ten behoeve van onderzoek bij kinderen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek. Echtgenoot Cees studeert af als bouwkundig ingenieur in Delft, de plaats waar hij en Anne-Marie ook samen hebben gewoond. Hij is architect – nu gepensioneerd – en is verantwoordelijk voor een mooie uitbouw van hun huis met een prachtig vergezicht. Thee met wat lekkers wordt door hem verzorgd en ondertussen luistert hij aandachtig naar Anne-Marie's antwoorden op de vragen, waarbij hij af en toe bevestigend of ontkennend knikt.

Anne-Marie, wáárom hou jij vooral van herdershonden? Wat spreekt je zo aan in die groep?

'Wat mij in herdershonden aantrekt, is vaak het werk karakter en ook omdat ik daarin ben opgegroeid. Wij hebben altijd herdershonden gehad en misschien speelt mee dat wat je niet kent, je ook minder aantrekt. Misschien als mijn opa altijd gezelschapshonden had gehad, of jachthonden, dat ik daar... kan best hoor.

Er waren Mechelse Herders, Briards, een keer een Dobermann en mijn opa had ook, in de jaren twintig, een kwart wolf, maar dat is een grote mislukking geweest. Toen had men het idee: een wolf is moedig, dus als we een Duitse Herdershond nemen en we doen er een wolf doorheen, dan krijgen we een superhond. Dat was niet zo, 't was één en al nervositeit.'

In de goede richting

Anne-Marie en Cees 'beginnen' met Briards en een Bouvier. Anne-Marie: 'Mijn moeder had al Briards, dus we kenden het ras, en Cees wilde toch ook een beetje een mooie hond.' Het vergaat Anne-Marie zoals zo veel beginnende rashondenbezitters. Wie een beetje actief is, vindt zichzelf al heel snel terug in het bestuur van de rasvereniging, in dit geval in dat

Vroegere functies in de kynologie:

- Bestuurslid en Lid Fokadvies Commissie van de Briard Club.
- Bestuurslid Federatie Herdershonden- en Veedrijversclubs.

Huidige functies in de kynologie:

- Bestuurslid 'Kunogonda'.
- Groepskeurmeester rasgroep 1.
- Keurmeester 10 rassen in groep 2.
- Docent Exterieur en Beweging.
- Examinator bij rasexamens.

Auteur van:

- *De Briard*, met mevr. M.C. Rompelman-Mijnlieff.
- *De Bergamasco*.

van de Nederlandse Briard Club. 'Wat mij aantrok in besturen, is proberen om zaken, naar eigen idee, in de goede richting te krijgen. Nu denk ik daar wat meer relativerend over. Ik was vroeger fanatieker en had het idee dat als je alle handen in elkaar slaat, het wel verandert. Dan krijg je het voor elkaar. En nu moet ik zeggen dat het niet lukt zo.' Lachend: 'Daar kwam ik later pas achter.' En wat Anne-Marie in die tijd wil bereiken is... 'het welzijn van de Briard. Er werd vroeger behoorlijk wat buiten de club gefokt, honden die ieder half jaar een nest kregen, in een kennel zaten en er niet uit kwamen... Mijn idee was: die mensen

kunnen fokken, omdat wij van die hoge prijzen vragen. Men ging daar net 200 gulden onder zitten en daarmee hielden wij – vond ik – die markt in stand. Dat had ik graag willen veranderen.'

Het excuus dat fokken zo vreselijk veel kost, gaat er bij Anne-Marie niet in. Bij haar eerste nest schrijft ze alle kosten op – ieder pakje Bambix, ieder biefstukje, de kosten van tentoonstellingen – maar men wil het gewoon niet zien. Ook haar idee om, tijdelijk, dezelfde pupprijs te vragen (toen circa 900 gulden), vindt geen weerklank en met enig misprijzen vervolgt Anne-Marie: 'Dat deden ze niet, want iedereen wilde wel eens wat geld zien. Dat heeft me toen best wel gedesilluseerd.'

Je bent lid geweest van de Fok Advies Commissie van de Briard Club. Vind jij dat de ene groep de andere groep zaken moet kunnen voorschrijven?

Het antwoord komt snel en beslist:

'Nee! 't Was een gegeven dat die commissie er was. Mevr. Rompelman en ik kenden de Briard in binnen- en buitenland en... we hadden geen belangen, want we fokten dat ras zelf niet. Dat gaf mensen rust.'

Anne-Marie heeft nooit Briards gefokt en via kennissen met een Komondor vindt ze in een boekje een plaatje van de Bergamasco. Ze vervolgt: 'Toen zeiden we tegen elkaar laten we eens gaan kijken in Italië, op de clubmatch, of dat een leuk ras is en we vielen eigenlijk voor het karakter. Bergamasco's zijn eigenzinnig, evenwichtig en vrolijk. Gemakkelijke honden en dat mensen ze niet willen, komt door de vacht. Men denkt dat het erg veel werk is, dat de vacht stinkt en vindt dat het er raar uitziet... Snap ik ook best.' Anne-Marie en Cees hebben vijf nesten met de Bergamasco's gefokt onder de kennelnaam 'Bergamin'. Ze schatten dat er nu niet meer dan twintig Bergamasco's in ons land zijn.

• Anne-Marie en Cees met Molly in de tuin. In het voorjaar en de zomer is hun tuin opengesteld voor liefhebbers.

- 'Ik verwacht dat men opkomt voor de belangen van de keurmeesters en vind dat men dat goed heeft opgepakt.'

Als je met dit ras fokt, raak je dan de pups in Nederland kwijt?

'Nee! Je moet bekend zijn in West-Europa om ze goed kwijt te raken. We hebben ze verkocht naar Denemarken, Italië, Zwitserland, Duitsland, België... In Nederland zijn geen fokkers meer. 't Kriebelt nog wel, maar ik ben er eigenlijk niet geschikt voor. Ik kan slecht afstand doen; die puppen blijven toch 'mijn honden' en als iemand meldt dat er een hond is gestorven, dan zit ik ook te janken... Da's niet zo erg bij je eigen hond, maar ik voel me overdreven verantwoordelijk voor wat ik heb gefokt.' Ook leeftijd gaat meespelen, want nu nog fokken kan betekenen dat als er iets mis gaat, de hond bij hen terugkomt. Anne-Marie: 'We hebben heel veel plezier en goede vrienden aan het fokken overgehouden, maar je creëert nu misschien je eigen problemen.' Ons gesprek wordt welwillend gadeslagen door een twaalf jaar oude Bergamasco teef, van wie Anne-Marie zegt dat ze haar bazen misschien niet zou willen delen met een pup. 'Molly' heeft een indrukwekkende, zware

vacht, maar beweegt zich desondanks lichtvoetig en ze wordt alert als we naar buiten gaan en ze het woord 'schapen' hoort.

Je loopbaan als keurmeester begint met je eerste ras, de Briard...

'Ja, er werd een rasexamen gehouden en men zei: 'Waarom doe je geen examen?' Ik vond exposeren en werken met de honden erg leuk en was er eigenlijk zelf niet op gekomen.'

Werken?

Enthousiast: 'Ja, schapen drijven! Wat daar zo leuk aan is, is dat die honden eigen initiatief en inzicht moeten tonen. De aanleg moet er wel zijn, als ze geen belangstelling voor schapen hebben, wordt het nooit iets. Vroeger was ik lid van 'Sheep', nu helaas ter ziele gegaan. Dat waren mensen met Briards en Shelties, die gewoon met hun hondje wilden trainen met schapen, onder leiding

rasstandaard in de hand die rassen keur. Je probeert je te ontwikkelen, je af te vragen: wat is nu het wezen van zo'n ras? En dat zijn vaak hele leuke gesprekken! Op zo'n tentoonstelling in Poznan zie je niet één Zuidrussische Owcharka, daar zie je er zestig. Kaukasische Herdershonden? Een openklas reuen van twintig. Je kijkt je ogen uit!'

Je keurt ook een aantal rassen in rasgroep 2. Ga je nog meer examens voor rassen in die groep doen?

Beslist: 'Nee, ga ik niet doen. Ik vind het nu voor mezelf genoeg. Ik wil graag naar de clubmatches van de rassen die ik keur gaan en dat lukt lang niet altijd. Soms lukt dat in twee, drie jaar niet en dat vind ik erg jammer. Als ik nu nog meer rassen ga keuren, dan slof ik dat niet meer bij. Ik wil nu in de diepte gaan.' En vervolgt: 'Ook probeer ik op de sites van de rasverenigingen bij te

'Het gedrag vind ik ontzettend belangrijk, van ieder ras...'

van iemand die er verstand van had. Maar 't is eigenlijk nooit heel goed van de grond gekomen.'

Je bent groepskeurmeester voor rasgroep 1: Herdershonden en Vee-drijvers. Als ik die lijst zie, dan zitten daarbij nogal wat rassen die ik maar 'exoten' noem. Russische honden, Roemeense honden. Hoe hou je de stand van zaken binnen die rassen bij?

'Door naar de Oostbloklanden te reizen, want daar zie je 10, 12 of 20 vertegenwoordigers van deze rassen. En dan praten met de mensen van de rasverenigingen daar en vragen om informatie. Want men is er niet bij gebaat als ik met een plaatje en de

houden wat er speelt, uitslagen met foto's erbij bekijken en natuurlijk ga ik naar de tentoonstellingen. Gewoon kijken; als je niet hoeft te keuren, kun je rustig naar een ras kijken.'

Behalve docent Exterieur en Beweging, ben je ook betrokken bij het afnemen van rasexamens. Met welke insteek treed jij de kandidaten tegemoet?

Ze formuleert heel nauwkeurig: 'Ik wil graag het idee hebben dat men het wezen van dat ras doorgrondt. Dus niet: dat is de beste, die zet ik op één. Maar: waar gaat het nu om? Wat is nou het karakteristieke van dat ras? Heeft men daar zicht op?'

Wat is, bijvoorbeeld bij een Briard of Bergamasco examen, absoluut iets dat je wilt horen van de kandidaat?

'Bij de Bergamasco: rustieke, zelfbewuste hond met een heel evenwichtig karakter. Dat is heel belangrijk. En bij de Briard: opmerkzaamheid, sensibeleit.'

Zwaarder accent

Diverse keren in ons gesprek komt 'het wezen van een ras', 'het gedrag' en 'het werken' ter sprake. Anne-Marie legt daarop duidelijk, zowel bij het keuren als bij het examineren, een zwaarder accent dan op, bijvoorbeeld, een oortje dat niet helemaal goed staat.

Heeft die insteek een relatie met je beroep?

Terwijl Cees instemmend ja knikt, zegt Anne-Marie: 'Ja, ik denk het wel. Ik ben in mijn beroep voornamelijk diagnostisch bezig, dus ik kijk altijd naar gedrag van kinderen. Hoe ze dingen doen en dat moet je goed kunnen waarnemen, anders ontgaan je belangrijke signalen. Het gedrag vind ik eigenlijk ontzettend belangrijk, van ieder ras.'

af van de dingen die gewoon belemmerend zijn. Ectropion, kortademigheid, het is toch gewoon verschrikkelijk voor een hond dat ie z'n hele leven kortademig moet zijn. Ook rassen waarvan de teven niet meer normaal kunnen werpen, horen daar mijns inziens bij.'

Vergroting van de genenpool, van de vijver waarin fokkers kunnen vissen, is een veel gehoord standpunt. Hoe kijk jij aan tegen het samenvoegen van sterk verwante rassen, bijvoorbeeld van de Welsh Corgi Pembroke en de Welsh Corgi Cardigan?

'Ik geloof dat ik er eerder voor zou zijn om wat er aan materiaal beschikbaar is, dat dan ook te gebruiken. Dus niet altijd naar diezelfde reu gaan en hou dat zo breed mogelijk. Selecteer niet op één eigenschap, want dan selecteer je ook de rest van zo'n hond weg. Wat je ziet, selecteer je, maar wat je niet ziet en wat erg waardevol zou kunnen zijn binnen de populatie, ben je dan ook kwijt. Mensen moeten een rashond niet alleen op het uiterlijk kiezen, maar ook om zijn aard. Zo lijken de Pembroke en de Cardigan

• *Ik zou wel van het kwalificatiesysteem af willen! Omdat men te veel gefocust is op die kwalificatie. Het gaat erom wat je waarneemt bij een hond.'*

In welke landen heb je gekeurd en heeft keuren in het land van herkomst van een ras meerwaarde?

'Ik heb gekeurd in Scandinavië, Duitsland, Zwitserland, Engeland, België... In Oost-Europa ben ik wel eens gevraagd, maar toen kon ik jammer genoeg niet. De shows daar ken ik eigenlijk alleen van zien. Keuren in het land van herkomst heeft absoluut een meerwaarde; ik denk dat het ook voor jezelf een testcase is. Zit ik zo goed in het ras dat ik ze daar kan keuren? En dat men dan zegt: ja, dat heeft ze goed gedaan.'

Werkende kynologen

Anne-Marie en Cees Beenen zijn 'werkende kynologen' en dat betekent dat je hen beiden niet alleen als keurmeesters in de showring tegenkomt, maar ook als ringmedewerkers. Ze vermaken zich daarbij uitstekend. Cees is, behalve als keurmeester in de rasgroepen 1 en 2, actief als voorzitter van de Vereniging van Herders &

'Gewoon rustig naar een ras **kijken**

als je niet hoeft te keuren...'

Actueel op dit moment zijn gebeurtenissen bij de rashonden in Engeland. Ten behoeve van het welzijn van rashonden worden rasstandaards vanuit de Engelse Kennel Club aangepast. Hoe kijk jij aan tegen de ontwikkelingen om, op grond van welzijn en gezondheid, de rasstandaarden tegen het licht te houden?

'Prima! Ben ik honderd procent voor en vind ik héél belangrijk. We moeten af van die overdrijvingen. We moeten

veel op elkaar, maar ze hebben duidelijk een heel verschillende aard.' Anne-Marie's standpunt is duidelijk: het kruisen van rassen of variëteiten die kampen met een te kleine genenpool zou alleen in uiterste noodzaak toegestaan mogen worden. Liever eerst proberen om het probleem van te weinig fokdieren binnen de populatie zelf op te lossen, bijvoorbeeld door ruimer gebruik van de reuen.

Berghonden uit Zuid & Oost Europa & Azië, de rasvereniging waaronder ook de Bergamasco valt.

Het samen optrekken in de kynologie ervaren ze alleen maar als positief. Er zijn nooit aanvaringen over keuzes bij het keuren en bij de voorkeuren voor een type. Wel vragen ze elkaar af en toe: waarom? Waarom die beste van het ras en niet die andere?

Wat doet jullie teruggaan naar de werkvloer?

Annie-Marie: 'Ik vind het niet teruggaan, ik vind het bijna noodzakelijk! Ik merk dat buitenlandse kennissen van ons dat vreemd vinden. Doen jullie ringwerk? Ja, wij doen graag ringwerk en we vinden het nog leuk ook. Ik vind het ook best leuk om bij een heel ander ras te zitten, dan hoor je ook eens andere dingen.' Doceren, keuren, examineren, besturen, maar er is nog een andere hobby in huize Beenen-Sluijters: de tuin. Zelfs in de winter ligt ie er

opvallend netjes bij. Dat moet me niet verbazen, want op internet vind ik hun tuin 'als een siertuin die de moeite van het bezoeken waard is.'

Hoe zit dat precies?

'Ook daar zijn we eigenlijk in gerold, niet omdat ik vind dat ik zo'n geweldige tuin heb die je moet zien. Het was meer omdat mensen zeiden: 'Goh, wat een mooie tuin is dit.' Er was een mevrouw die een bedrag voor de toegang tot haar tuin vroeg voor een goed doel, het Koningin Wilhelmina Fonds, en ze vroeg ons: 'Willen jullie ook meedoen? We kunnen er een fietsroute bij uitzetten, een leuk verhaal in de krant en dan gaat het geld naar het KWF.' Dat doen we nu al heel wat jaartjes voor het goede doel. Ze komen uit heel Nederland kijken, ook tuinclubs.' Lachend: 'Ja, er zijn mensen die naar honden kijken en mensen die naar tuinen kijken. We doen de tuin samen, maar er is wel een verdeling van werkzaamheden.'

Je bent lid van de Vereniging van Keurmeesters op Kynologisch Gebied in Nederland. Wat is jouw verwachting van zo'n 'club'?

'Ik verwacht dat men opkomt voor de belangen van de keurmeesters en ik vind dat men dat goed heeft opgepakt. Die nieuwe notitie, het nieuwe keurmeesterbeleid, is knap werk. Echt een goeie stap. Je kunt er wat op afdingen, maar 't is een goed initiatief. Jaren geleden liet de belangenbehartiging van de keurmeesters wel te wensen over en dat heeft men toch opgepakt. Er is een duidelijke verbetering gekomen.'

Hoewel Anne-Marie nog tot de 'oude garde' keurmeesters behoort voor wie het beleid niet zo precies werd uitgestippeld als nu, toont ze geen spoor van 'nou, dat was in mijn tijd niet zo'.

Levensvatbaar

Eén aspect uit Anne-Marie's kynologisch leven is nog niet ter sprake gekomen, haar bestuurslidmaat-

• 'Wat zo leuk aan schapen drijven is, is dat die honden eigen initiatief en inzicht moeten tonen.' Anne-Marie bij de Wallischer Schwarznase schapen.

• Anne-Marie en Cees zijn beide liefhebbers van herdershonden. De 12-jarige Molly is nu hun enige hond.

10 VRAGEN

- **Als je alles in je leven zou kunnen overdoen, dan zou je nooit meer...**
Het blijft lang stil: 'Ik geloof dat ik het in grote lijnen weer zo zou doen.'
- **Stad of platteland?**
Samen, gelijktijdig: 'Platteland.'
- **Wat is de laatste film die je hebt gezien?**
'Kaos, kan ik eindeloos naar kijken. Onder regie van de gebroeders Taviani.'
- **Bos of Balkenende?**
'Ik wil geen van beiden. Mag het een ander zijn? Nee? Dan toch maar Bos.'
- **Je mag me 's nachts wakker maken voor...**
'... iets spannends in de natuur.'
- **Tropisch eiland of wintersport?**
'Tropisch eiland.'
- **De jeugd van tegenwoordig moet maar eens...**
'... Da's van alle tijden, denk ik. Er wordt altijd op de jeugd gemopperd. Ze hebben ook op ons gemopperd. Je hoort alleen maar de excessen, maar er zijn een heleboel leuke jongeren.'
- **Mijn slechtste eigenschap is...**
'Ongeduld.' (Er wordt door Cees heftig geknikt).
- **Mijn beste eigenschap is...**
'Weet jij dat Cees? Zorgzaamheid? Zelf zou ik zeggen een open, lerende houding, maar die zorgzaamheid vind ik wel lief van je.'
- **Als ik later veel meer vrije tijd heb, dan ga ik...**
'...me niet vervelen. Als ik opgehouden ben met werken, ga ik meer lezen.'

weten waarom die ZG is gevallen. Het gaat erom wat je belangrijk vindt aan die hond, dus rapport en plaatsing zijn veel belangrijker.'

Hoe wil je dan oplossen dat bij heel veel rasverenigingen de foknormen aan kwalificaties hangen?

'Dat vind ik ook niet goed, niet nodig. Die ZG is zo gehaald, dus waarom zou je 'm eisen? Ik was erg onder de indruk van de lezing van Piter Bijma, die hij onlangs bij 'Kunogonda' gaf, en ik denk: fok maar wat breder. Dus niet op al die uiterlijke eigenschappen.'

Niet bang voor een enorme kwaliteitsdaling? Nu zit er nog een rem op.

'Ja, een rem bij sommige mensen.' Cees valt in: 'Maar niet bij de degenen waarvoor die foknormen bedoeld zijn.'

Vitaliteitscore

Anne-Marie's lijstje bevat nog één wens: 'Ik zou wensen dat de gezondheid van de honden meer aandacht krijgt. Ik kan wel uitleggen waarom een hond in de ring een Goed krijgt, maar als ik zeg: 'Die hond heeft last van z'n ogen, want ik zie de traanstrepen' dan wordt men boos. Jaren geleden introduceerde Helga van Voorthuysen de 'vitaliteitscore voor honden' en dat ging in de goede richting. Het leggen van accenten binnen een ras op wat we gezond vinden. Als keurmeesters moeten we daar op letten, maar als je het een keer doet, ben je de enige. Keurmeesters moeten dat meer durven.'

We sluiten ons gesprek af met een bezoekje aan de schapen, en net zoals de Bergamasco een bijzondere hond is, hebben de Beenens ook bijzondere stamboom schapen: Wallischer Schwarznase. Ik heb ze nog nooit eerder gezien. Het zijn forse dieren, met sierlijke hoorntjes, een soort zwarte sokjes onder aan de benen en een mooie, zware vacht. Ze hebben een heel ruime behuizing en 'Molly' mag af en toe met ze werken... <

schap van 'Kunogonda', een vereniging van vrouwelijke kynologen. Ik kan het toch niet nalaten haar te vragen:

Is zo'n 'vrouwenclubje' nog van deze tijd en welke taak is er voor hen weggelegd?

'Ik was nog niet zo lang geleden één van de weinigen die zei: laten we nou eerst 'ns een keer praten of we nog wel levensvatbaar zijn. Ik weet niet hoe het verder gaat; mensen hebben het allemaal druk. Kunogonda is opgericht in een tijd dat nog niet zoveel vrouwen werkten en nu heeft iedereen een baan. Je ziet het aan alles, ringpersoneel bijvoorbeeld is vaak ontzettend moeilijk te vinden. Ik ben benieuwd of er voldoende nieuwe aanwas komt, maar zet er mijn vraagtekens bij. Er is wel een doelstelling, ja... een beetje een gidsfunctie. Ik denk niet dat we dat

helemaal waarmaken in de afgelopen tijd. Voor activiteiten heb je mensen nodig die dat trekken; er zijn dan niet voldoende mensen die daar of de capaciteiten en vooral voldoende tijd voor hebben. Er energie in willen en kunnen steken. Dan komt 't niet van de grond.'

Je krijgt nu de gelegenheid om iets over de kynologie te zeggen, waarnaar ik je niet heb gevraagd.

'Ik zou wel van het kwalificatiesysteem af willen! Omdat men te veel gefocust is op die kwalificatie. Het gaat erom wat je waarneemt bij een hond en dan moet je er nu jammer genoeg een kwalificatie aan hangen. Bij de kwalificatie Uitmuntend is iedereen tevreden, maar bij een Zeer Goed zijn ze allemaal ontevreden. Ik heb het idee dat ze nauwelijks willen